

2016

Gerard Ortín: Lycisca

ARTS SANTA MÒNICA

L'al·legoria de la caverna de Pozalagua és plena de sentits i contrasentits: la cova va ser descoberta accidentalment, el 1957, quan una detonació en una pedrera pròxima va obrir una escletxa cap a les intimitats geològiques. Fins a aquell moment, la cova havia existit al marge dels afers i els interessos humans. Fins a aquell moment, a més, el principal motor econòmic de la Vall de Karrantza havia estat la pastura d'ovelles i el treball a la pedrera de dolomia; però amb l'irrupció d'aquest nou actor —la cova— la zona va resultar transformada per l'impuls del turisme. Pozalagua és un tresor espeleològic: la descoberta va atraure tota mena de visitants i va empènyer les autoritats a traçar un pla d'explotació convenient. A finals dels anys setanta, imposat el tancament de la pedrera perquè posava en perill la integritat de la cova, un grup de treballadors en va dinamitar l'entrada, que va quedar parcialment destruïda. L'acció havia de denunciar la pèrdua de llocs de treball que el canvi de model econòmic suposava. Vist en perspectiva, aquell sabotatge ja feia visible el xoc d'interessos que disputen el territori. Un de tants.

El treball audiovisual de Gerard Ortín explota, també, els recursos del paisatge biscaí. Això inclou, a banda de la cova de Pozalagua, les aparicions esporàdiques del llop —uns el temen mentre d'altres lluiten per la seva reintroducció—, o els esforços per tal que una raça autòctona de gos d'atura no desaparegui amb el retrocés de la ramaderia que viu la comarca... El projecte d'Ortín destaca aquestes friccions, les llums i ombres d'una realitat en procés de canvi, i ho fa mitjançant un exercici de paisatgisme de les relacions, on parlar de domesticació és tan inoportú com parlar de puresa o estat natural.